

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2021-03-29 kl. 15:12-15:25
Plats	Distans via Teams
Beslutande ledamöter	Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande) Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande) Torbjörn Tegnhammar (M) (2:e vice ordförande)
Övriga närvarande	Andreas Norbrant (Stadsdirektör) Tomas Barring (Chefsjurist) Anna-Lena Alnerud (Sekreterare)
Utses att justera	Torbjörn Tegnhammar
Justeringen	
Protokollet omfattar	§169

Underskrifter

Sekreterare	
	Anna-Lena Alnerud	
Ordförande
	Katrin Stjernfeldt Jammeh	
Justerande
	Torbjörn Tegnhammar	

§ 169 Remiss från Justitiedepartementet - Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)

STK-2021-68

Sammanfattning

Malmö stad har av Justitiedepartementet getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2). I slutbetänkandet föreslås att det ska införas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för att få svenskt medborgarskap. Kunskaperna föreslås kunna visas på olika sätt, bland annat genom godkänt resultat på ett särskilt framtaget medborgarskapsprov. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig i ärendet och nämndens synpunkter tillsammans med stadskontorets analys ligger till grund för förslag till yttrande.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Justitiedepartementet.

Reservationer och särskilda yttranden

Torbjörn Tegnhamar (M) lämnar in ett särskilt yttrande, bilaga 1.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210329 Remiss från Justitiedepartementet - Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap
- Förslag till yttrande
- Remiss från Justitiedepartementet - Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)
- Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 210305 § 34 med Särskilt yttrande (MP), (L) och SD)
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-03-29 **Ärende 11. Remiss från justitiedepartementet – Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU:2021:2)**

Det svenska medborgarskapet har stor rättslig och symbolisk betydelse. Det står för samhörighet med Sverige och rymmer stora möjligheter att bidra till sammanhållning. Det är därför dags att uppvärdera medborgarskapet.

Sverige ska vara ett öppet land där människor oavsett bakgrund kan komma till sin rätt. Men samtidigt ska vi ställa krav: alla ska förväntas vara med och bidra efter bästa förmåga.

De flesta rättigheter i Sverige får man redan genom att bo i Sverige, det vill säga genom permanent uppehållstillstånd. Men rättigheterna som är förbehållna medborgare har stor betydelse. Endast svenska medborgare har rösträtt och är valbara till riksdagen. Vissa offentliga anställningar och uppdrag, som domare och polis, förutsätter medborgarskap. Det svenska passet, som är direkt kopplat till medborgarskapet, har stor praktisk och symbolisk betydelse.

För vuxna som vill bli medborgare i Sverige gäller att man ska kunna styrka sin identitet, ha permanent uppehållstillstånd, ha bott i landet en viss tid samt ha levt ett skötsamt liv här. Sverige skiljer sig från många andra länder genom kortare krav på hemvist, avsaknad av krav på språk- och/eller samhällskunskaper samt att legala möjligheter att återkalla medborgarskap i vissa situationer helt saknas.

Vi är övertygade om att Sverige behöver en såväl öppen som krävande integrationspolitik. Människor som har sin framtid i Sverige ska ha goda möjligheter att bli medborgare här. Den som får permanent uppehållstillstånd bör uppmuntras att ta klivet till medborgarskap och fullt ut vara med i och ta ansvar för samhället. Samtidigt ska det vara tydligt vilka krav och förväntningar som gäller.

De reformer vi vill se har några principiella utgångspunkter. För det första måste medborgarskapet värderas högre än i dag. För det andra bör reglerna om medborgarskap utformas så att de främjar integration. För det tredje bör våra regler i stora drag motsvara det som gäller i jämförbara länder såsom de övriga nordiska länderna och Tyskland.

Mot denna bakgrund vill vi se följande förändringar:

Krav på grundläggande språk- och samhällskunskaper. Det svenska språket förenar människor i Sverige oavsett bakgrund. På dagens arbetsmarknad klarar sig många med till exempel engelska. Men svenska språket har generellt sett stor betydelse för integrationen, liksom för möjligheten att utöva de rättigheter som följer med medborgarskapet. Samma sak gäller grundläggande faktakunskaper om vårt samhälle. Olika varianter av sådana krav finns i bland annat övriga nordiska länder och Tyskland.

Krav på egen försörjning. Egen försörjning har stor betydelse för integrationen. Sådana krav för medborgarskap finns i bland annat Danmark och Finland. På förslag från 1974 års stora ”invandrarutredning” togs kravet på egen försörjning bort ur den svenska medborgarskapslagen. Vi tror att det var ett misstag. Vi vill att ett återinförande i Sverige ska utredas, inte minst så att reglerna om medborgarskap hänger ihop med andra delar av integrationspolitiken. Kravet skulle exempelvis kunna vara att den huvudsakliga inkomsten inte utgörs av försörjningsstöd.

Två år längre för att bli svensk medborgare. I dag krävs som huvudregel fem års hemvist i Sverige för medborgarskap. För statslösa och flyktingar gäller fyra år och för nordiska medborgare två år. 2015 införde Sverige ett asylsystem med tillfälliga uppehållstillstånd, och Moderaterna vill att det ska gälla även framöver. Det innebär att tidpunkten för förvärv av permanent uppehållstillstånd respektive svenskt medborgarskap med dagens regler i många fall kan komma att ligga mycket nära varandra. Permanent uppehållstillstånd bör dock vara ett steg på vägen till ett medborgarskap. Två års förlängning innebär sju år som huvudregel och sex år för statslösa och flyktingar. En sådan förändring skulle också medföra att våra regler bättre harmoniserar med motsvarande regler i andra jämförbara länder.

Integrationsbonus – medborgarskap tre år tidigare. 2013 års medborgarskapsutredning föreslog att en person som har en viss nivå av kunskaper i det svenska språket ska kunna bli svensk medborgare ett år tidigare än i dag. Vi vill förstärka det förslaget. De förlängda hemvistkraven för medborgarskap bör kombineras med en möjlighet att förvärva medborgarskap tre år tidigare för den som jobbar och försörjer sig själv, och har tillräckliga kunskaper i svenska och om det svenska samhället (integrationsbonus). Det skulle innebära en kraftfull drivkraft för att snabbt komma in i det svenska samhälls- och arbetslivet.

Möjlighet att återkalla medborgarskap i vissa allvarliga fall. De internationella konventioner som Sverige skrivit under, medger återkallelse av medborgarskap i två fall: om någon fått sitt medborgarskap genom att lämna felaktiga uppgifter eller om en person tagit värvning i annan stats tjänst eller begått allvarliga brott mot staten. I det senare fallet gäller också ett ovillkorligt krav på att ett återkallat medborgarskap inte får leda till statslöshet. Återkallelse av medborgarskap är idag inte tillåtet enligt svenska regler. Ska det bli möjligt måste grundlagen ändras.

En utredning från 2006, tillsatt av dåvarande s-regeringen efter några uppmärksammade fall av mutor vid Migrationsverket, föreslog en grundlagsändring som skulle göra det möjligt att återkalla medborgarskap när en person fått det genom att lämna felaktiga uppgifter. En ny utredning bör tillsättas som även överväger om allvarliga brott mot staten ska kunna leda till att det svenska medborgarskapet återkallas. Det gäller till exempel terrorbrott. Återkallelse skulle sannolikt aktualiseras i ett fåtal fall. Men för att undvika misstro mot rättsordningen bör det finnas en möjlighet att ingripa mot ett medborgarskap i dessa båda situationer.

Om medborgarskapet på dessa sätt uppvärderas kan det bli ett viktigt verktyg för integrationen.

Torbjörn Tegnhammar (M)